

DIAK

Helmi Hurtta

Francesca Salmenkari

Sara Weckman

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö, 2024

Millenniaalien yhteisöllisyys Verkostomessussa

**Vapaaehtoisten kokemuksia yhteisöllisyydestä
Roihuvuoren seurakunnan alueella**

TIIVISTELMÄ

Helmi Hurtta, Francesca Salmenkari ja Sara Weckman

Millenniaalien yhteisöllisyys Verkostomessussa. Vapaaehtoisten kokemuksia yhteisöllisyydestä Roihuvuoren seurakunnan alueella

42 sivua ja 1 liite

Syksy, 2024

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö

Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä tietoa Verkostomessuun osallistuneiden vapaaehtoisten yhteisöllisyyden kokemuksista. Opinnäytetyön tavoitteena on kerätä materiaalia uudesta messuyhteisöstä Verkostolle sekä Roihuvuoren seurakunnalle, jotta he voivat kehittää toimintaansa ja yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on myös selvittää vapaaehtoisten kokemuksia Verkostomessutoiminnasta sekä siitä, miksi he toimivat vapaaehtoisina.

Aineisto kerättiin kvalitatiivisen Webropol-kyselyn avulla, jossa vastaajat saivat avoimesti ja anonyymisti kertoa kokemuksiaan Roihuvuoren kirkolla järjestetyistä Verkostomessuista. Kyselyyn oli mahdollisuus vastata maaliskuussa 2024. Kyselyyn johtavaa QR-koodia jaettiin Verkostomessuissa. Kyselyyn vastasi 32 Verkostomessun kävijää.

Vastausten perusteella ihmiset kokivat Verkostomessutoiminnan yhteisölliseksi. Kerätystä aineistosta nousi kuitenkin esiin kahta vastakkaista näkökulmaa messun sisällöistä. Osa koki Verkostomessut konservatiiviseksi ja osa taas liberaaliksi. Vastauksista nousi esiin paljon ehdotuksia ja ideoita mitä kävijät haluavat Verkostomessulta.

Verkostomessu Roihuvuoren alueella on vielä uusi ja sen vakiintuminen osaksi seurakunnan toimintaa kestää. Tämän vuoksi seurakunnalla ja Verkostolla on erittäin hyvä mahdollisuus muokata Verkostomessua kävijöidensä tarpeita vastaavaksi.

Asiasanat: millenniaalit, osallisuus, vapaaehtoistyö, yhteisöllisyys

ABSTRACT

Helmi Hurtta, Francesca Salmenkari and Sara Weckman

Communality of millennials in Verkostomessu. Experiences of volunteers about communality in the Roihuvuori parish region

42 p., 1 appendix

Autumn 2024

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services

The purpose of the thesis was to gather information on how the volunteers who have participated in the Verkostomessu activities have experienced communality. The aim of the thesis was to gather information about the new mass community for Verkosto and Roihuvuori parish, so they can develop their activities and communality. Another aim was to find out why the volunteers work as volunteers.

The thesis was done as a questionnaire. The questionnaire was a qualitative Webropol survey where the respondents could openly and anonymously answer about their experiences in Verkostomessu events organised by Roihuvuori church. The questionnaire was open during March 2024. The questionnaire was passed via QR code during Verkostomessu events. We got 32 answers.

Based on the survey people felt Verkostomessu events communal. However, two opposite perspectives emerged from the answers regarding the contents of the events. Some found the Verkostomessu events conservative and others very liberal. Many suggestions and ideas arose on what the attendees want from the events.

Verkostomessu in the Roihuvuori region is very new and until it stabilizes it takes time. Because of this Verkosto and Roihuvuori parish have a good opportunity to modify the masses to fit the purposes of the attendees.

Keywords: communality, millennials, participation, volunteer work

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 MESSUYHTEISÖT SUOMESSA	5
2.1 Messut Suomessa.....	5
2.2 Yhteisö ja yhteisöllisyys	6
3 VAPAAEHTOISUUS JA OSALLISUUS MESSUTOIMINNASSA	8
3.1 Vapaaehtoistyö	8
3.2 Osallisuus ja toimijuus.....	9
4 MILLENNIAALIT KIRKOSSA	11
4.1 Tyypillinen millenniaali	11
4.2 Millenniaaliprofiilit.....	12
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	14
6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	15
6.1 Yhteistyötahot ja kohderyhmä	15
6.1.1 Verkosto – luterilainen seurakuntayhteisö	15
6.1.2 Roihuvuoren seurakunta	17
6.1.3 Verkoston kohderyhmä	18
6.2 Tutkimuksen toteutus	19
6.3 Tutkimusmenetelmän kuvaus	20
6.4 Tutkimuksen analysointi.....	21
7 TUTKIMUSTULOKSET	22
7.1 Kyselyyn tulleet vastaukset	22
7.2 Vapaaehtoisten kokemuksia Verkostomessutoiminnasta	23
7.3 Yhteisöllisyys Verkostomessussa	24
7.4 Kehittämisehdotuksia Verkostomessulle.....	25
8 POHDINTA	27
8.1 Kyselyn ja tulosten pohdinta	27

8.2 Johtopäätökset.....	28
8.3 Eettisyys ja luotettavuus.....	29
8.4 Oma ammatillinen kasvu.....	30
LÄHTEET.....	33
LIITE 1. Kyselylomake	39

1 JOHDANTO

Jäsenten määrä kirkossa on pääkaupunkiseudulla vähentynyt viimeisten 20 vuoden aikana noin 100000 jäsenen verran (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2020). Kirkon nelivuotiskertomus vuosilta 2016–2019 tuo ilmi, että kirkosta eronneita on eniten ikäluokassa 20–39-vuotiaat. Kokonaisuudessa vähiten kirkkoon kuuluvia on millenniaalien eli 30–40-vuotiaiden joukossa. Kirkon nelivuotiskertomuksessa vuosilta 2016–2019 selvisi, että moni kuuluu kirkkoon osittain vain tavasta, sillä haluaa omalle kohdalleen kirkollisen toimituksen, esimerkiksi vihkimisen tai hautaan siunaamisen, vaikka ei kokisikaan olevansa hengellinen. (Sohlberg & Ketola, 2020.)

Teimme opinnäytetyön yhteistyössä Verkoston, pääkaupunkiseudulla toimivan luterilaisen seurakuntayhteisön, kanssa. Verkoston tavoite on lisätä millenniaalien osuutta seurakunnan toiminnassa Roihuvuoren seurakunnan sekä muun itäisen Helsingin alueella. Verkoston toiminta perustuu vahvasti vapaaehtoisten tekemään yhteisölliseen työhön, jonka avulla toteutetaan erilaisia messuja ja tilaisuuksia. Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä tietoa Verkostomessuun osallistuneiden vapaaehtoisten yhteisöllisyyden kokemuksista. Vapaaehtoiset ovat isossa roolissa Verkostomessujen toteuttamisessa. Opinnäytetyön tavoitteena on kerätä materiaalia uudesta messuyhteisöstä Verkostolle sekä Roihuvuoren seurakunnalle, jotta he voivat kehittää toimintaansa ja yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on myös selvittää vapaaehtoisten kokemuksia Verkostomessutoiminnasta sekä siitä, miksi he toimivat vapaaehtoisina. Toteutimme kyselyn käyttäen Webropolia, jonka avulla pyrimme selvittämään, miten Verkosto on onnistunut tavoitteessaan.

Verkoston tavoitteena on vahvistaa kristityn suhdetta Jumalaan, toisiin kristittyihin sekä läheisiin ihmisiin (Verkosto, 2020a). Opinnäytetyössä kuvaamme, miten Verkosto onnistuu tavoitteessaan vahvistaa kristittyjen suhdetta toisiinsa vapaaehtoisten näkökulmasta.

2 MESSUYHTEISÖT SUOMESSA

2.1 Messut Suomessa

Messulla tarkoitetaan ehtoollisjumalanpalvelusta. Sitä vietetään yleensä sunnuntaisin, koska se on kristittyjen pyhäpäivä ja päivä, jolloin Jeesus on noussut kuolleista. Messu on siis Kristuksen ylösnousemuksen juhla. Messu noudattaa liturgiaa, jolla tarkoitetaan messun kulkua. Se pitää sisällään useimmiten laulua, rukousta, puhetta ja ehtoollisen. Seurakunnat saattavat järjestää perinteisten messujen lisäksi erilaisia teemamessuja, kuten perhemessuja, nuorten messuja tai sateenkaarimessuja. Messuun ovat tervetulleita kaikki. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.-a.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia kertoo selkeää viestiä jumalanpalveluskeskeisyyden lisäämisestä ja vahvistamisesta sekä jumalanpalveluselämän kehittämistä. Jumalanpalveluksilla on yhteisöllistä luonnetta ja osallisuuden tunnetta vahvistava vaikutus. Jumalanpalveluksista tulisi tehdä kaikille saavutettavia ja kaiken ikäisille sopivia. Seurakuntalaisilla tulisi olla mahdollisuus osallistua jumalanpalveluksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kirkon strategiassa jumalanpalvelus kuvataan opettavaisena tapahtumana. Jumalanpalveluksissa kristillinen traditio siirtyy sukupolvelta toiselle. Jumalanpalvelus rakentaa ihmisten kristillistä identiteettiä. Raamatun sanan ja virsien välityksellä jumalanpalvelukseen osallistuvat saavat tietoa kristinuskosta. (Porkka & Valtonen, 2023, s.11–12.)

Millenniaalien polut -julkaisussa korostetaan X- ja Y-sukupolvien kohdalla tärkeyttä antaa heidän valita oma uskonnollinen polkunsä. Jumalanpalveluselämä on vanhemmille sukupolville luontainen tapa osallistua seurakunnan toimintaan. Myöhemmille sukupolville valmiit seurakuntayhteisöt eivät välttämättä tunnu yhtä merkityksellisiltä. Hengellisyys ja jumalanpalveluselämä voidaan tuntea jopa kontrolloivilta ja tylsiltä. Jotta jumalanpalveluselämästä saataisiin millenniaalien sukupolvelle mielekästä, tulisi sen olla osallistavaa ja tuntua aidolta yhteisöltä. (Porkka & Valtonen, 2023, s. 13.)

Monilla paikkakunnilla paikallisseurakunnan kanssa tai sen lisäksi toimii uudenlaisia jumalanpalvelusyhteisöjä. Seurakuntien pääjumalanpalvelusten kävijämäärät ovat laskeneet, kun taas näiden uusien messuyhteisöjen kävijämäärät ovat nousseet. Uudet messuyhteisöt tarjoavat usein yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia paremmin kuin seurakuntien messut. (Porkka & Valtonen, 2023, s. 13–14.)

Koronapandemian seurauksena kirkot ja muut kokoontumistilat jouduttiin sulkemaan vuonna 2020, jonka vuoksi jumalanpalveluselämä jouduttiin siirtämään verkkoon. Vuoden 2020 huhtikuuhun mennessä melkein kaikki seurakunnat olivat aloittaneet jumalanpalveluksien suoratoistamisen verkossa. Verkossa toteutettavat jumalanpalvelukset keräsivätkin moninkertaisen määrän osallistujia perinteiseen jumalanpalvelukseen verrattuna. Kokonaisvaltainen osallisuus on verkkojumalanpalveluksissa jäänyt vähäiseksi. Verkkojumalanpalveluksista puuttuu perinteinen yhteisöllisyys. Verkkojumalanpalveluksien avulla on pystytty kuitenkin osallistumaan myös muiden kuin oman alueen seurakuntien jumalanpalveluksiin. Tämän mahdollisuuden kautta on syntynyt uudenlainen yhteisöllisyyden kokemus. (Karttunen & Holma, 2022, s. 30–35.)

2.2 Yhteisö ja yhteisöllisyys

Yhteisöllisyysteoriaa kehittäneet McMillian ja Chaves kehittivät vuonna 1986 mallin, miten yhteisöllisyyttä voidaan mitata ja ymmärtää. Heidän mukaansa yhteisöllisyyden tunne tarkoittaa ryhmän jäsenten keskinäistä yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhteenkuuluvuuden tunnetta tukee ihmisten välinen merkitys sekä yhdessä uskominen siihen, että kaikkien tarpeet tulevat tyydytyiksi sitoutumalla yhteisöön. (Lampinen, ym., 2013, s. 72).

Yhteisöllisyys perustuu raamatulliseen koinonia-käsitteeseen, joka viittaa yhteenkuuluvuuteen, osallisuuteen ja jakamiseen. Kristittyinä olemme yhtä ja kannamme vastuuta toisistamme, erityisesti auttaen niitä, jotka ovat

heikommassa asemassa. Kirkon rooli on tarjota ihmisille tilaisuus kokea Jumalan rakkaus ja samalla luoda yhteyttä toisiin ihmisiin. (Thitz, 2013, s. 131.)

Klassisessa sosiologiassa yhteisöllisyys kuvataan emotionaaliseksi kokemukseksi yhteisöön kuulumisesta. Ihmiset ovat alkaneet elämään yksilöllisemmin eivätkä enää varaa yhteisön voimaan. (Aro, 2011, s. 38–39.) Verkoston tavoitteena on olla luomassa uudenlaista messuyhteisöä pääkaupunkiseudulla. Verkosto haluaa toiminnallaan vahvistaa yhteisöllisen kokemuksen kautta kristittyjen yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Verkoston työntekijä, henkilökohtainen tiedoksianto, 9.11.2023.)

Kirkolla ei välttämättä ole enää entisen kaltaista kansaa yhdistävää ja yhteisöllisyyttä rakentavaa roolia Suomessa. Pienillä paikkakunnilla yhteisöllisyyttä on huomattu olevan enemmän kuin suurissa kaupungeissa. (Ketola ym., 2016, s. 26–29.) Tutkimuksen mukaan Suomessa uskontojen katsotaan yksityistyneen, ja sen seurauksena yhteisöjen merkitys on vähentynyt. Tämä ei kuitenkaan ole vähentänyt yhteisöllisyyden tunnetta uskonnoissa, vaan yhteisöllisyys on pikemminkin muuttanut muotoaan siihen, että ihmiset etsivät yhteisöllisyyttä vertaisyhteisöistä instituutioiden sijaan. (Lindh, 2016, s. 62.)

Yhteisö-käsitteen määrittely on vaikeaa ja se ymmärretäänkin paremmin yleensä toiminnan kautta. Yhteisöllä tarkoitetaan ryhmää ihmisiä, jotka toimivat yhdessä. Yhteisöllä voi tarkoittaa esimerkiksi koko ihmiskuntaa tai sitten ihan vain muutaman ihmisen joukkoa. Yhteisöön kuulumisen tulee olla vapaaehtoista. Yhteisön toiminnan tulee olla demokraattista ja tasa-arvoista. (Lehtonen, 2020.)

Jumalanpalvelusyhteisöllä tarkoitetaan ihmisten joukkoa, joille jumalanpalvelus on yhteisöllisyyttä luova tekijä. Kirkko on yksi esimerkki jumalanpalvelusyhteisöstä. Sosiaaliset suhteet, ihmisten välinen vuorovaikutus ja yhteisön jatkuvuus ovat toistuvia piirteitä, joiden avulla jumalanpalvelusyhteisö voidaan jäsentää. Vuonna 2000 kirkossa toteutettiin jumalanpalvelusuudistus, jonka seurauksena syntyi monia uusia jumalanpalvelusyhteisöjä. Jumalanpalvelusyhteisöt voidaan jakaa neljään erilaiseen. Satunnaisella jumalanpalvelusyhteisöllä tarkoitetaan ihmisiä, jotka kokoontuvat

jumalanpalvelukseen vain kerran. Vapaa jumalanpalvelusyhteisö puolestaan muodostuu joukosta ihmisiä, joilla ei ole yhteistä nimittäjää. Pysyvä jumalanpalvelusyhteisö syntyy, kun yhteisön jäsenet kantavat vastuuta toisistaan ja varjelevat yhteisiä arvoja. Suljettu jumalanpalvelusyhteisö puolestaan syntyy, kun yhteisöön kuuluvien ja sen ulkopuolelle jäävien välille syntyy selkeä raja. (Piispainkokouksen työryhmä, 2016, s. 3–5.)

3 VAPAAEHTOISUUS JA OSALLISUUS MESSUTOIMINNASSA

3.1 Vapaaehtoistyö

Vapaaehtoistyö on vastakohta palkkatyölle. Vapaaehtoistyötä esiintyy erityisen paljon esimerkiksi kolmannella sektorilla. Vapaaehtoistyön päämääränä on meiltä teille -toiminta, jossa on otteita hyväntekeväisyydestä. Suurimmalta osin ihmisiä motivoi lähtemään vapaaehtoistyöhön halu auttaa muita, sisällön saaminen omaan elämään ja niin sanotusti omien velkojen maksaminen takaisin tekemällä hyvää toisille. Vapaaehtoistyön tarkoituksena ja tavoitteena on tuottaa yleistä hyvää. (Puumalainen & Rissanen, 2016, s. 52–53.) Vapaaehtoistyötä ei suoriteta työsuhteessa, mutta se edellyttää kuitenkin sopimusta työnantajan ja vapaaehtoistyöntekijän välillä. Sopimus velvoittaa molempia osapuolia hoitamaan laaditut velvollisuudet. Sopimus on henkilökohtainen ja joko kirjallinen tai suullinen. Vapaaehtoistyö kuuluu työturvallisuuslakiin, minkä takia sopimus on pakollinen. Työturvallisuuslakia sovelletaan rajoitetusti vapaaehtoistyössä. Työnantajalla on silti velvollisuus huolehtia vapaaehtoistyöntekijän turvallisuudesta. Jos sopimus jää tekemättä, on vapaaehtoistyöntekijä työturvallisuuslain ulkopuolella. (Työsuojeluhallinto, i.a.)

Kirkon työaloilla vapaaehtoisia toimii esimerkiksi jumalanpalveluksissa, musiikkitoiminnassa, nuorisotyössä, lapsityössä, sielunhoidossa, diakoniatyössä ja hallinnollisissa tehtävissä. Noin 200 000 ihmistä toimii erilaisissa kirkon

vapaaehtoistyön tehtävissä. Näistä 20 000 toimii diakoniatyössä. Seurakunnat ja järjestöt pyrkivät kehittämään vapaaehtoistoimintaa vapaaehtoistyön keskuksien avulla. Yksi kirkon vanhimmista vapaaehtoistyön muodoista on Palveleva puhelin, joka tarjoaa keskusteluapua. Nuorisotyön puolella tärkeä vapaaehtoisten ylläpitämä toiminta on Saapas-toiminta, jonka tarkoituksena on jalkautua päihteitä käyttävien nuorten joukkoon. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.-b.)

Kirkon vapaaehtoistoiminta jaotellaan kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat organisoidut vapaaehtoistehtävät, luottamushenkilötoiminta ja seurakuntalaisten omaehtoinen toiminta. Organisoituihin vapaaehtoistehtäviin kuuluu kirkkolain 4. luvussa määritellyt tehtävät. Niitä ovat esimerkiksi isostoiminta ja kuorolaiset. Luottamushenkilötoiminta puolestaan liittyy seurakuntien hallintoon. Seurakuntalaisten omaehtoisessa toiminnassa seurakuntalaiset itse organisoivat kristillistä palvelemista toisilleen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.-c.)

Kirkon vapaaehtoistoiminta auttaa seurakunnan perustehtävän toteutumista ja tuo näkyväksi seurakunnan jäsenten osallisuuden siihen. Se edistää ihmisten auttamista ja lisää osallisuutta. Vapaaehtoistoiminta lisää uskon todeksi elämistä. Vapaaehtoistoiminta on hyvin moninaista. Se pitää sisällään hauskuutta ja inhimillisyyttä siinä, missä myös haasteita ja ristiriitoja. Vapaaehtoistoiminta on tärkeää kirkolle ja sen toiminnan ylläpitämiseen. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen -työryhmän tavoitteena on ollut yhteisö, jossa vapaaehtoiset ja työntekijät olisivat tasavertaisia. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2018, s. 3–4.)

3.2 Osallisuus ja toimijuus

Osallisuus on osallistumista laajempi ja syvempi käsite. Osallistumisella usein tarkoitetaan jonkun toisen järjestämään toimintaan osallistumista. (Thitz, 2013, s. 29.) Osallisuuden kokonaisvaltaista toteutumista varten tarvitaan osallistumista sekä yhteisöön kuulumisen tunnetta. Tästä syystä tarvitaan yhteisöjä, joissa ihminen voi kokea tulleen arvostetuksi, kuulluksi ja nähdyksi. Osallisuuteen

kuuluu sekä toimintaan osallistuminen, että yhteisön asioihin koskeviin päätöksiin vaikuttaminen. (Nivala & Ryytänen, 2013, s. 27.)

Osallisuus ilmenee yksilön kokemuksena siitä, että hän tuntee kuuluvansa johonkin itselleen merkitykselliseen yhteisöön. Yhteisön sisällä osallisuus näkyy toisten arvostamisena ja luottamuksena. Se voi ilmetä mahdollisuutena vaikuttaa yhteisössä tapahtuviin asioihin. Yhteiskunnallisella tasolla osallisuus ilmenee ihmisten keskinäisenä vuorovaikutuksena sekä oikeuksien toteutumisenä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.-d.) Osallisuuden kokemus on yksilöllistä. Jotkut ihmiset tuntevat osallisuutta, kun he pääsevät konkreettisesti suunnittelemaan toimintaa, kun taas toisille se merkitsee oman paikan löytämistä ryhmässä. Joillekin osallisuus voi tarkoittaa ryhmään kuulumisen sekä omistajuuden tunnetta. (Kirkkohallitus, 2021, s. 69.)

Kirkossa osallisuus on omien lahjojen ja osaamisen käyttämistä ja antamista yhteiseen käyttöön. Osallisuus seurakunnassa on lähimmäisenrakkautta sekä vastuun ottamista yhteisössä tarjolla olevista tehtävistä. (Modéus, 2014, s.94–95.) Uudessa testamentissa osallisuutta kuvataan ruumisvertauksella, jossa jokaisella kirkon jäsenellä on oma tarkoituksensa ja tehtävänsä, kuten jokaisella ruumiin osalla on oma tehtävänsä ruumiissa (Raamattu, 1992, Ensimmäinen kirje korinttilaisille 12:12–31).

Nuorten aikuisten uskonnollinen toimijuus perustuu pitkälti vapaaehtoisuuteen. Nuoret aikuiset ovat itsenäisiä toimijoita ja haluavat itse määritellä omaa uskonnollisuuttaan. He kaipaavat yhteisöiltä tilaa käsitellä itselleen tärkeitä elämänkysymyksiä. (Kallatsa, 2023, s. 185.)

4 MILLENNIAALIT KIRKOSSA

4.1 Tyypillinen millenniaali

Millenniaalilla tarkoitetaan ikäluokkaa, joka on syntynyt vuosina 1981–1996. Millenniaaleista voidaan käyttää myös nimitystä Y-sukupolvi. (Lasten ja nuorten keskus, 2021.) Tämän jälkeistä sukupolvea kutsutaan yleisesti postmillenniaaleiksi tai diginatiiveiksi. Kirkon puolella millenniaaleista ja postmillenniaaleista käytetään usein samaa käsitettä ”nuoret aikuiset”. (Mikkola & Saarelainen, 2023, s. 6–7.)

Millenniaaleja pidetään diginatiiveina, ja he käyttävät pääsääntöisesti mobiililaitteita internetiä käyttäessään. Se kuinka kirkko voisi saada kontaktin tähän ikäryhmään tulee ottaa huomioon viestinnässä. Viestinnän sävyyn ja sisältöön tulee panostaa, jotta kukaan ei koe jäävänsä ulkopuoliseksi. Millenniaalit käyttävät mediaa monipuolisesti. Siksi on tärkeä tehdä viestintäsuunnitelma huomioiden erilaiset sosiaalisen median käyttäjät. Kirkon tulee pohtia millaista sisältöä millenniaalit arvostavat ja mitkä asiat arjessa ovat heille tärkeitä. On tärkeää, että sisältö on helposti saavutettavaa ja mahdollisimman monessa median kanavassa jaettuna. Tällöin ne, jotka eivät ole seurakunnan vakiokävijöitä, löytävät tarvittavat tiedot mahdollisimman helposti. (Vappula, 2023, s. 36–43.)

Milleniaaleista puhuttaessa keskeistä on muutoksen painottaminen. Millenniaaleja pidetään yksilöllisen valinnan sukupolvena. Millenniaalit ovat kirkon vähiten uskonnollinen sukupolvi, ja erityinen haaste onkin millenniaalien nopea vieraantuminen kirkosta. Millenniaaliella erityisesti uskonnottomuus ja etsijyys nostavat päätään. Millenniaaleille ei myöskään koeta periytyneen enää samanlaista kristillistä vakaumusta kotikasvatuksen kautta kuin ennen. (Mikkola & Saarelainen, 2023, s. 7.)

Sukupolvien väliset kokemukset hengellisyydestä sekä näkemykset Jumalasta ovat muuttuneet. Vanhempi sukupolvi haluaa mennä kirkkoon tai vastaavaan

rakennukseen harjoittamaan uskoa, kun taas nuorempi sukupolvi kokee, että uskoakseen ei tarvitse käydä kirkossa. Tutkimusten pohjalta suomalaisten uskonnollisuus on ollut suurempaa vuosina 1960–1989 syntyneiden osalta. 1990-luvulta eteenpäin syntyneet ovat määritelleet itsensä vähemmän uskonnollisiksi. Noin 50 % ihmisistä kuvailee olevansa nykyisin yhtä uskonnollisia kuin lapsenakin. Nuorimman Z-sukupolven miehet, jotka ovat syntyneet vuosina 1997–2012, ovat kuitenkin alkaneet kokemaan itseään uskonnollisempana kuin edeltävän sukupolven miehet. (Tervo-Niemelä & Spännäri, 2023; Visual Capitalist, 2024).

4.2 Millenniaali-profiilit

Millenniaalien kirkko -hanke on vuosille 2021–2023 toimintaa, jota evankelis-luterilainen kirkko Suomessa on tuottanut edistääkseen kirkon Ovet auki -strategiaa. Hankkeen tavoitteena on ollut saada nuoret ja nuoret aikuiset kokemaan kirkon itselleen merkitykselliseksi. Osallistamalla seurakuntalaisia kirkko haluaa jäsenensä mukaan luomaan yhteisöä. Sen myötä kokemus kirkon jäsenyydestä tuntuisi tärkeämmältä ja vahvemmalta. Tarkoituksena on saada nuoret ja nuoret aikuiset valitsemaan tietoisesti halu kuulua kirkkoon. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.-e.)

Millenniaalien kirkko -hankkeessa on ollut tavoitteena luoda neljä erilaista jäsenprofiilia, jotta päästään tutkimaan minkälaisia ihmisiä seurakunnan alueella asuu (Vappula, 2023, s. 6–11). Neljä profiilia, joita käytetään millenniaalien keskeisessä jaottelussa, ovat: avomielinen kulttuurikristitty, perinteinen itseensäluottaja, avomielinen maailmanparantaja sekä perinteinen uskova. Suomessa evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuuluvista millenniaaleista 51 % asettuvat avomielisen kulttuurikristityn profiiliin alle. Loput jakautuvat kolmeen muuhun profiiliin melko tasaisesti; 18 % perinteisiä uskovia, 17 % avomielisiä maailmanparantajia ja 13 % perinteisiä itseensäluottajia. (Vappula, 2023, s. 15–16).

Avomielinen kulttuurikristitty on nimensä mukaisesti avoin ihminen, joka kokee arvostavansa omia juuriaan kristittynä. Hän on muille hyvää toivova ja he pitää kirkkoa tärkeänä toimijana yhteiskunnallisesti sekä arvostaa kirkon tarjoamaa diakoniaa. Tämä ryhmä uskoo kirkollisten toimitusten kulkevan elämänsä käännekohdissa mukana, ja he mahdollisesti osallistuvat kirkon toimituksiin tärkeimpinä juhlapyhinä, joita ovat joulu ja pääsiäinen. Suurin osa avomielisistä kulttuurikristityistä on naisia, ja yhdellä neljästä on lapsia. 84 % tähän ryhmään kuuluvista on kirkon jäseniä. (Laine, i.a.)

Perinteisistä itseensäluottajista kaksi kolmasosaa on miehiä. Tähän ryhmään kuuluva on tyypillisesti yksin asuva ja lapseton. He ovat enemmän tieteseen ja tietoon uskovia ja he suhtautuvat kirkkoon kriittisesti. Noin kolmasosa itseensäluottajista kuuluu kirkkoon. (Vappula, 2023, s. 20–21.)

Avomielisistä maailmanparantajista on 67 % naisia. He kokevat, että hengellisyyttä voi harjoittaa ilman, että kuuluisi kirkon piiriin. He uskovat, että kirkon tarkoitus on auttaa yhteiskunnallisesti niitä, joilla menee huonosti, mutta he eivät välttämättä koe kirkkoa omassa elämässään merkitykselliseksi. Koko ryhmästä vain noin kolmasosa on kirkon jäseniä. (Vappula, 2023 s. 22–23.)

Perinteisissä uskovissa naisten ja miesten määrä on melko tasainen. Heistä kolmasosa on perheellisiä, ja he ovat ryhmä, joka todennäköisimmin osallistuu kirkon toimintaan. He kokevat uskonnon määrittelevän omia maallisia arvojaan; ne saattavat olla hieman konservatiivisempia sekä isänmaallisempia kuin muilla ryhmillä. Kolme neljästä perinteisistä uskovista kuuluu kirkkoon. (Laine, i.a.)

Perinteiset uskovat sekä avomieliset kulttuurikristityt asuvat tyypillisesti pientaloalueella ja omistavat asuntonsa. Avomieliset maailmanparantajat ja perinteiset itseensäluottajat ovat taas useammin kerrostaloasujia. Avomielisissä kulttuurikristityissä ja maailmanparantajissa korostuu nuoremmat millenniaalit, kun taas perinteiset uskovat ja itseensäluottajat ovat yleensä vanhempaa millenniaalien ikäpolvea. (Laine, i.a.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä tietoa Verkostomessuun osallistuneiden vapaaehtoisten yhteisöllisyyden kokemuksista. Tuotimme Roihuvuoren alueen Verkostomessu toimintaan osallistuville vapaaehtoisille anonyymin kyselyn, jonka avulla keräsimme Verkostolle tietoa heidän toimintansa merkityksellisyydestä ja vapaaehtoisten yhteisöllisyyden kokemuksista.

Opinnäytetyön tavoitteena on kerätä materiaalia uudesta messuyhteisöstä Verkostolle sekä Roihuvuoren seurakunnalle, jotta he voivat kehittää toimintaansa ja yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on myös selvittää vapaaehtoisten kokemuksia Verkostomessutoiminnasta sekä siitä, miksi he toimivat vapaaehtoisina. Kehittämällä Verkostomessutoimintaa kävijöitä ja vapaaehtoisia voitaisiin saada enemmän. On tärkeää, että kävijät ja vapaaehtoiset kokevat kuuluvansa messuyhteisöön ja pystyvänsä vaikuttamaan sen toimintaan.

Tutkimuskysymyksillä pyrimme tutkimaan miksi ihmiset tulevat mukaan Verkostomessuun sekä miten sinne saataisiin lisää osallistujia.

Tutkimuskysymyksiämme ovat:

1. Miten vapaaehtoiset kokevat Verkostomessutoiminnan?
2. Miten osallistujat kokevat Verkostomessun olevan yhteisöllinen?
3. Miten Verkostomessu voisi kehittää toimintaansa?

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

6.1 Yhteistyötahot ja kohderyhmä

6.1.1 Verkosto – luterilainen seurakuntayhteisö

Opinnäytetyömme toinen työelämän yhteistyötaho on Verkosto. Verkosto on kaikille avoin luterilainen seurakuntayhteisö, joka toimii yhteistyössä useamman pääkaupunkiseudun evankelis-luterilaisen seurakunnan kanssa järjestäen messuja heidän kirkoissaan. Verkostomessuun voi osallistua myös internetin välityksellä. Yhteistyöseurakuntina Roihuvuoren seurakunnan lisäksi Verkostolla ovat Malmi, Munkkiniemi sekä Espoonlahti. (Verkosto, i.a.) Verkoston missiona on jakaa ilosanomaa Jeesuksesta luterilaisen uskon mukaisesti (Verkosto, 2020a).

Verkoston arvoihin kuuluu jokaisen ihmisen yksilöllisyyden ja tasa-arvon edistäminen. Verkosto haluaa toimia suunnitelmallisesti opettaen Jeesuksesta ja yhdessä Jumalasta puhuen. Verkostolle tärkeää on arvioida omaa toimintaansa, jotta se voi tarjota mahdollisimman laadukasta tietoa ja toimintaa seurakuntalaisille. He painottavat, että jokainen saa olla oma itsensä ja jakaa niin iloja kuin suruja toisten kesken. Verkosto pitää tärkeänä, että jokaisella on tervetullut olo heidän toimintaansa. He haluavat kohdata jokaisen niin kuin ihminen itse parhaaksi kokee. (Verkosto, 2020a.) Verkoston arvot yhtyvät hyvin Suomen evankelis-luterilaisen kirkon arvoihin, jotka ovat usko, toivo ja rakkaus (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.-f).

Verkosto toimii Suomen evankelis-luterilaista kirkon Ovet auki –strategiaa mukaillen. (Verkoston työntekijä, henkilökohtainen tiedoksianto, 12.10.2023). Ovet auki –strategiassa on nostettu esiin ilmiöitä, joihin halutaan muutosta. Näitä ovat esimerkiksi osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen, syrjäytymisen ehkäisy, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä yhteistyö muiden työalojen kanssa. (Ovet auki, 2020.) Verkoston tavoitteena on jumalanpalvelusyhteisöjen luominen ja ylläpito sekä Alfa-ryhmien järjestäminen

(Verkosto, 2020a). Alfa-toiminta on viikoittain ryhmässä tapahtuvaa yhteistä ajanviettoa Jumalasta, elämästä ja uskon kysymyksistä keskustellen. Tapaamiset alkavat aina yhteisellä ruokailulla. Tämän jälkeen katsotaan keskustelua herättelevä lyhyt video, jonka jälkeen jokainen voi jakaa ajatuksiaan turvallisessa ympäristössä. (Verkosto, 2020b.)

Verkoston yhteisö rakentuu kolmesta ulottuvuudesta, jotka ovat ylös, sisään ja ulos. Ylöspäin suuntautuva ulottuvuus on suhde Jumalaan ja keino kohdata Jumalaa. Ulottuvuus ylös antaa elämälle merkityksen ja auttaa ymmärtämään paremmin keitä me olemme ja sen, että Jumala on rakkaus. Sisäänpäin suuntautuva ulottuvuus taas kuvastaa suhdetta toisiin kristittyihin. Tämän ulottuvuuden avulla pystyy vahvistamaan sitä elämää, johon Jumala on meidät tarkoituksella luonut. Ulottuvuuden avulla voi myös opetella rakastamaan toisia. Viimeinen ulottuvuus, ulos, pitää sisällään suhteen läheisiin. Raamatussa meidät on kutsuttu rakastamaan lähimmäisiämme. Ulottuvuus ulos, opastaa rohkaisemaan perhettä, ystäviä ja itselle tuntemattomia ihmisiä. (Verkosto, 2020a.)

Verkoston toiminnassa osallisuus näkyy paljon vapaaehtoistyön lomassa. Vapaaehtoiset pääsevät olemaan mukana messun toteutuksessa itselleen sopivalla tavalla ja näin pääsevät vaikuttamaan tekemiseen. Verkosto on kiinnostunut kuulemaan vapaaehtoisilta mielipiteitä. Nyt Roihuvuoren Verkoston rakentumisvaiheessakin on suunnitteluun otettu mukaan mahdollisia uuden yhteisön jäseniä. (Verkoston työntekijä, henkilökohtainen tiedoksianto 9.11.2023.)

Verkostomessut toimivat pitkälti vapaaehtoistyön voimin. Verkostolla on erilaisia tiimejä, esimerkiksi keittiötiimi, musiikkitiimi ja ehtoollistiimi, joihin vapaaehtoiset voivat ilmoittautua mukaan ja olla mukana toteuttamassa messua. Näissä tiimeissä vapaaehtoiset yhdessä Verkoston työntekijöiden kanssa suunnittelevat ja toteuttavat messuja ja muuta Verkoston toimintaa. (Verkoston työntekijä, henkilökohtainen tiedoksianto, 9.11.2023.)

Teimme säännöllistä yhteistyötä Verkoston kanssa opinnäytetyöprosessin aikana. Olimme yhteydessä kasvotusten, puhelimitse sekä etäyhteyksien välityksellä yhteyshenkilöömme Verkostosta. Tapasimme Roihuvuoren seurakunnan työntekijän, joka oli vastuussa Verkostomessun toteuttamisesta heidän osaltaan. Osallistuimme Verkostomessujen suunnitteluiltoihin ja tapasimme siellä alueen vapaaehtoisia. Verkoston toiveena oli selvittää miten vapaaehtoiset kokevat osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. He toivoivat voivansa löytää mahdollisesti kehittämisideoita kyselymme pohjalta. Olimme yhteydessä Verkoston yhteyshenkilöömme vähintään kerran kuukaudessa ja pidimme heidät ajan tasalla opinnäytetyömme etenemisestä.

6.1.2 Roihuvuoren seurakunta

Verkoston uutena projektina oli aloittaa Verkostomessujen järjestäminen yhteistyössä Roihuvuoren seurakunnan kanssa. Vaikka Verkosto toimi pääyhteistyötahonamme, oli Roihuvuoren seurakunta mukana olennaisesti opinnäytetyössämme sen ollessa toimintaympäristömme. Toteutimme kyselymme Verkostomessun yhteydessä Roihuvuoren kirkolla. Roihuvuoren seurakunnan alueisiin kuuluvat Roihuvuori, Tammissalo, Marjaniemi sekä Laajasalo, Kruunuvuorenranta, Jollas, Santahamina ja Villinki. Alueella on kaksi kirkkoa – Laajasalon kirkko, sekä Roihuvuoren kirkko, joka on seurakunnan pääkirkko. (Kirkko Helsingissä, 2017.)

Vuonna 2023 seurakuntaan kuului 17 135 jäsentä, mikä on noin 50 % alueen asukkaista. Alueen seurakuntalaisten määrä on pysynyt melko samana vuosina 2021–2023. (Helsingin seurakuntayhtymä, 2022; Helsingin seurakuntayhtymä 2023.)

Taulukko 1. Helsingin asunnot talotyyppin ja valmistumisvuoden mukaan 31.12. (Tilastokeskus 2024)

Helsingin asunnot talotyyppin ja valmistumisvuoden mukaan 31.12.					
	2022				
	Yhteensä				
	Yhteensä	Omakoti- j Rivitalot	Kerrostalo	Muut rakennukset	
091 432 Roihuvuori	4991	0	15	4972	4
091 440 Tammisalo	998	276	527	194	1
091 603 Laajasalon peruspiiri	12458	1779	1403	9204	72
091 491 Yliskylä	7724	477	986	6229	32
091 492 Jollas	1323	779	259	275	10
091 493 Tullisaari	832	4	0	828	0
091 494 Kruunuvuorenranta	1544	195	18	1330	1
091 495 Hevossalmi	754	313	97	343	1
091 500 Villinki
091 510 Santahamina	230	3	0	199	28
091 455 Marjaniemi	888	699	169	11	9
091 456 Roihupelto	17	0	3	0	14

Maantieteellisesti Roihuvuoren seurakunnan alueeseen kuuluu monia erityyppisiä kaupunginosia. Jollas, Marjaniemi ja Tammisalo ovat pientaloalueita. Laajasalossa ja Roihuvuoressa on paljon kerrostaloasutusta. (Taulukko 1.) Seurakunnan alueella on yli 2000 Helsingin kaupungin vuokra-asuntoa (Heka, i.a.).

6.1.3 Verkoston kohderyhmä

Verkoston kohderyhmänä olivat Roihuvuoren seurakunnan alueen millenniaalit ja lapsiperheet. Millenniaalit ovat tällä hetkellä siinä iässä, että osa heistä elää lapsiperhearkea. Halusimme etenkin keskittyä messuihin osallistuviin vapaaehtoiisiin, jotka ovat tärkeässä roolissa Verkostomessujen suunnittelussa ja järjestämisessä. Roihuvuoren seurakunnan alueista Laajasalon puoli on kasvavaa aluetta Kruunuvuorenrannan rakentamisen myötä. Alle kouluikäisten sekä kouluikäisten määrä Laajasalossa on ollut pääkaupungin suurimpia kasvuja 2020-luvulla. (Mäki & Sinkko, 2022, s.11; Sinkko & Mäki, 2021, s.11–13.) Näin ollen alueen seurakunta haluaa tarjota tilaisuuksia perheille kohdata toisiaan. Toiveena on, että mahdollisesti muutkin Itä-Helsingin alueella asuvat kirkkoon

kuuluvat ihmiset löytävät Verkoston järjestämät messut Roihuvuoressa (Verkoston työntekijä, henkilökohtainen tiedoksianto, 9.11.2023).

Roihuvuoren seurakunnan alueella on Millenniaalien kirkko -hankkeen mukaan ollut 6729 millenniaalijäsentä 2021. He jakautuvat neljään eri millenniaaliprofiiliin hieman eri lailla kuin Suomessa keskimäärin, kuitenkin mukailten Helsingin alueen painottuneisuutta muuhun maahan verratessa. Avomielisiä maailmanparantajia sekä perinteisiä itseensäluottajia on niin Roihuvuoren seurakunnan alueella kuin Helsingin seudulla enemmän kuin muualla Suomessa keskimäärin. Roihuvuoren seurakunnan alueella millenniaalit jakautuvat melko tasaisesti kolmeen jäsenprofiiliin; vain perinteisiä uskovia on 14 % kun muut luvut pyörivät 30 % molemmin puolin. Eniten seurakunnan alueella on perinteisiä itseensäluottajia 35 %, sitten avomielisiä kulttuurikristittyjä 28 %, ja avomielisiä maailmanparantajia 24 %. (Laine, i.a.; Millenniaalien kirkko –hankkeen työntekijä, henkilökohtainen tiedoksianto, 11.1.2024.)

6.2 Tutkimuksen toteutus

Verkostomessutoiminta alkoi Roihuvuoren seurakunnan alueella tammikuussa 2024, joten oli tärkeää tutkia, miten toiminta oli alkanut. Uuden messuyhteisön alkaessa oli tärkeä kartoittaa kävijöiden kokemuksia, jotta tulevaisuudessa voitaisiin tarjota osallistujille heidän näköistään toimintaa. Tutkimusluvan kyselyyn sekä toiminnan tutkimiseen haimme Verkostolta sekä Roihuvuoren seurakunnalta. Roihuvuoren seurakunnalta lupa haettiin kirkkoherralta ja Verkostolta lupa tuli heidän hallitukseltaan. Luvat saimme 28.2.2024 sähköisessä muodossa. Webropolissa toteuttamamme kysely oli auki koko maaliskuun 2024 ajan. Kävimme neljänä maaliskuun sunnuntaina Verkostomessussa kertomassa opinnäytetyöstämme sekä kyselystämme.

Olimme vapaaehtoisina osallisina messuissa eri tehtävissä. Tarjosimme messukävijöille mahdollisuuden keskusteluun kanssamme messun jälkeen sekä mahdollisuuden esittää kysymyksiä opinnäytetyöstämme. Näin pystyimme itse seuraamaan messutoimintaa ja vapaaehtoisten määrää sekä yleistä tunnelmaa

messuissa. Saimme paljon kannustusta aiheestamme niin Verkoston kuin Roihuvuoren seurakunnan työntekijöiltä sekä Verkostomessun kävijöiltä. Ihmiset kokivat opinnäytetyömme aiheen tärkeäksi. Verkostomessu markkinoi itseään yhteisöllisenä (Verkosto, i.a.). Koimme tärkeäksi selvittää, ovatko osallistujat kokeneet yhteisöllisyyttä ja miten se on heidän mielestään toteutunut. Toiminnan kehittäminen on tärkeää, jotta siitä saadaan tehtyä mahdollisimman mielekästä mahdollisimman monelle.

Tutustuimme ennen oman tutkimuksemme aloittamista Millenniaalien kirkko – hankkeeseen, joka toteutettiin vuosina 2021–2023 (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.-e) ja jossa tuotettiin muun muassa Millenniaalien kirkko – tutkimusjulkaisu (Mikkola & Saarelainen (toim.) 2023). Millenniaalien kirkko - hankkeen tavoitteena oli vahvistaa kasteen ja kirkon jäsenyyden merkitystä nuorten sekä nuorten aikuisten keskuudessa sekä monipuolistaa kirkon jäsenenä olemisen kokemusta ja vahvistaa ajatusta siitä, että kirkkoon kuuluminen on tietoinen valinta. Lisäksi tavoitteena oli synnyttää seurakuntiin yhteisöllisyyttä, johon liittyy seurakuntalaisten osaaminen, aloitteellisuus sekä yhdessä tekeminen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.-e.) Helsingin seurakuntayhtymän sivuilta löytyy muutamia tapahtumia, jotka on suunnattu nuorille aikuisille. Näitä ovat muun muassa Helsingin Tuomiokirkkoseurakunnan järjestämä nuorten aikuisten ilta sekä SUHDEleiri alle 30-vuotiaille sateenkaareville täysi-ikäisille. (Kirkko Helsingissä, i.a.)

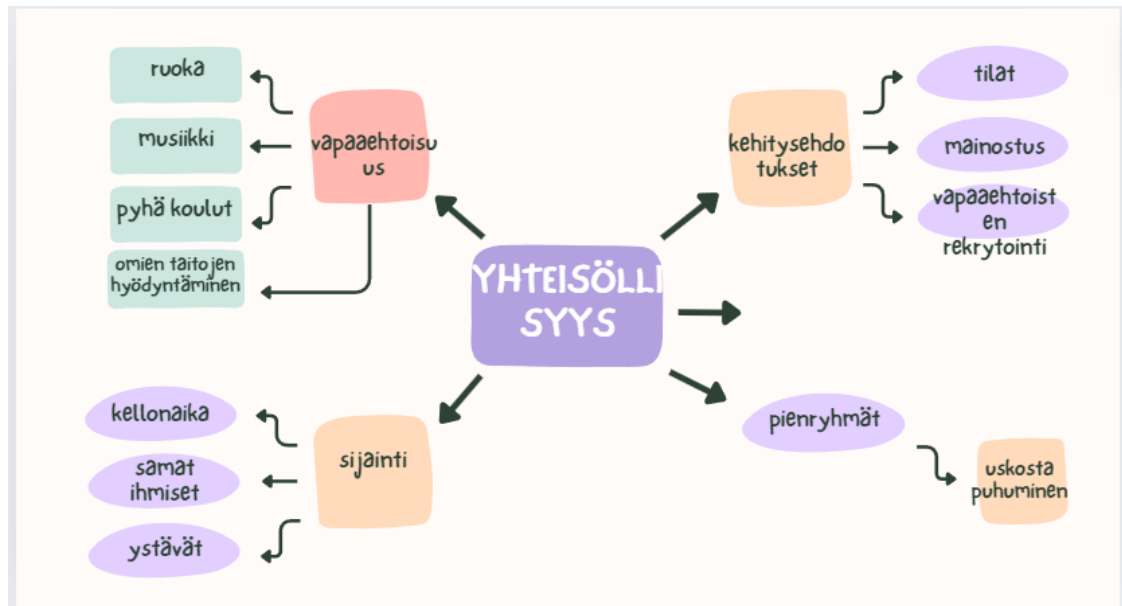
6.3 Tutkimusmenetelmän kuvaus

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullinen tutkimus on tutkimustyyppiltään empiiristä, eli yksittäisiä vastauksia ei pyritä tuomaan yleisesti esiin. Eettisesti opinnäytetyön tekijän tulee huomioida vastaajan anonyymiyden säilyvyys. Empiirisessä tutkimuksessa aineistojen keräämis- ja analyysimetodeja korostetaan, jotta lukijan on mahdollista arvioida tutkimusta, ja näin tutkimuksen uskottavuus säilyy. Laadullisessa tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmiä on monia ja niitä on mahdollista käyttää joko yksin tai yhdessä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018.)

Kyselyn tai haastattelun ideana on saada tietää mitä ihminen ajattelee ja miksi hän toimii juuri siten kuin toimii yksinkertaisesti kysymällä häneltä. Kysely eroaa haastattelusta siten, että kyselyyn osallistuva henkilö täyttää itse kyselylomakkeen. (Tuomi & Sarajärvi, 2018.) Pohdimme aluksi teemmekö haastattelun vai kyselyn, mutta päädyimme kyselyyn sen anonyymiyden vuoksi. Haastatteluun päätyessä olisimme joutuneet kerryttämään henkilötietorekisteriä, ja siinä olisi tullut esille haasteita tietoturva- ja suojausyistä. Haastattelu olisi vienyt aikaa enemmän, joten kysely oli aikataulullisesti meille parempi, sillä se ei vaatinut meidän läsnäoloamme, kun vastaajat täyttivät sitä. Kyselyn lisäksi tarkkailimme ympäristöä ja toimintaa käydessämme Verkostomessussa.

6.4 Tutkimuksen analysointi

Käytimme analyysin menetelmänä induktiivista sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysi mahdollistaa monenlaiset tutkimukset. Tällöin pääsee tutkimaan vastaajan omia kokemuksia laajemmin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018.) Induktiivisessa sisällönanalyysissä teemat nousevat esiin samalla kun materiaalia tutkitaan (Vears & Gillam, 2022, s. 111–127). Tutkimme saatuja vastauksia ja merkitsimme muistiin jokaisesta kysymyksestä esille nousseita teemoja. Teemoittelu mahdollistaa vastausten keskeisten sisältöjen analysoinnin (Juhila, 2021). Näiden teemojen pohjalta lähdimme vastaamaan tutkimuskysymyksiimme. Pääteemana nousi esiin yhteisöllisyys ja alateemoja olivat vapaaehtoisuus, sijainti, pienryhmät ja kehitysehdotukset. Litteroimme, eli kirjoitimme puhtaaksi, vastaukset, minkä jälkeen sivuja oli yhteensä noin 8, joihin nostimme esiin mielestämme merkityksellisiä lainauksia vastauksista. Tämän jälkeen pyrimme löytämään litteroidusta tekstistä vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Litteroinnin teimme suoraan opinnäytetyön pohjaan, jota sitten muokkasimme. Webropol-kyselyn vastaukset poistamme opinnäytetyön valmistuttua.

Kuva 1. Sisällönanalyysi

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Kyselyyn tulleet vastaukset

Toteutimme Webropol-kyselyn Verkostomessun kävijöille. Kyselyn tavoitteena oli tutkia vapaaehtoisen kokemuksia yhteisöllisyydestä ja Verkostomessusta. Saimme 32 vastausta kyselyymme. Tämä oli suunnilleen sellainen määrä mitä olimme ajatelleet saavamme. Yksi vastaaja oli jättänyt vastaamatta kaikkiin avoimiin kysymyksiin, joten todellisuudessa vain 31 vastausta oli luotettavia vastauksia, joita pystyimme analysoimaan. Vastaajista puolet kertoi olevansa millenniaaleja. Olimme määritelleet millenniaalin tutkimuksessamme ikävuosina 1981–1996 syntyneisiin. Loput ihmisistä sijoituivat edellä mainittujen ikävuosien ulkopuolelle. Emme tarkentaneet heidän ikiään, sillä Verkoston toiveena uudessa messuyhteisössä on ollut millenniaalien tavoittaminen, eli olennaiseksi ei koettu muiden vastaajien ikiä.

32 vastaajasta kaikki paitsi yksi kertoivat osallistuneensa Roihuvuoren alueen Verkostomessutoimintaan. Vastaajista kymmenen kertoi käyneensä myös Munkkiniemen, Pihlajamäen sekä Espoonlahden toiminnassa Roihuvuoren lisäksi. Me keskityimme Roihuvuoren alueen vastauksiin, sillä halusimme tutkia millaisia kokemuksia ja ajatuksia tämä uusi Verkostoyhteisö on saanut aikaan.

7.2 Vapaaehtoisten kokemuksia Verkostomessutoiminnasta

Kyselyyn vastanneista yli puolet kertoi toimivansa vapaaehtoisena Verkostomessuissa. Vapaaehtoiset ovat tärkeässä roolissa Verkostomessujen toteutuksessa. Suurin osa vastanneista mainitsi yhteisöön kuulumisen yhtenä syynä vapaaehtoisuudelle. Tämän lisäksi halu auttaa sekä mahdollisuus hyödyntää ammatillista osaamista korostuivat. Kolme vastaajaa kuvaili, että Jumala on kutsunut heidät palvelemaan, ja kolme vastaajaa kertoi, että vapaaehtoisena toimiminen on kivaa. Useampi vastaaja kertoi, ettei vapaaehtoisena toimiminen kuormita heitä.

Vastauksista nousi esiin vastaajien kokemus vapaaehtoisten tärkeydestä. Verkostomessun yhteisöllisyys on helpommin toteutettavissa, kun tekijöitä on enemmän ja kun tekijät ovat itse myös messuun osallistujia. Vapaaehtoisena toimiminen koettiin omaa yhteisöllisyyden tunnetta lisäävänä. Tämä lisää messun monipuolisuutta.

Vapaaehtoisena tutustuu uusiin ihmisiin, erityisesti Alfassa. Samoin pienryhmässä (V1)

Lisäksi kyselyn vastauksissa mainittiin, että vapaaehtoisena toimimalla pääsee tutustumaan paremmin muihin messussa kävijöihin sekä vaikuttamaan Verkostomessun toimintaan ja kehittymiseen. Vastaajat kuvailivat vapaaehtoisuuden merkityksellisyyttä. Sitä kuvattiin arvovalintana, joka symboloi sitoutumista yhteisöön ja sen arvoihin. Tämä korostaa, kuinka olennainen osa vapaaehtoistoiminta on heidän osallisuudelleen Verkostomessussa. Toimiminen vapaaehtoisena antaa heille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa yhteiseen

tekemiseen, vaikka mahdollisuudet vaikuttamiseen ovatkin rajalliset. Myös merkityksellisyyden tunne korostui vastauksissa.

7.3 Yhteisöllisyys Verkostomessussa

Kaikki kyselyyn vastanneista vastasivat yhteisöllisyyttä Verkostomessussa selvittävään kysymykseen. Yhteisöllisyyttä lisääväksi asiaksi vastauksissa mainittiin porinatuokio. Porinatuokio on messun aikana ennen raamatunkohtaa ja saarnaa oleva hetki, jolloin saa kahden minuutin ajan jutella jonkun sinulle vieraan ihmisen kanssa annetusta aiheesta. Porinatuokio koettiin yhteisöllisyyttä lisääväksi juuri sen takia, että siinä saa tutustua uusiin ihmisiin. Messun jälkeinen ruokailuhetki koettiin yhteisöllisyyttä tuottavaksi asiaksi useissa vastauksissa. Jokaisen messun aikana ryhmä vapaaehtoisia valmistelee keittopäivällisen, jota voi mennä nauttimaan messun jälkeen. Ruokailu on ilmainen, mutta halutessaan siitä voi maksaa valitsemansa summan. Useammassa vastauksessa esiin nousivat ystävät ja hyvä ilmapiiri yhteisöllisyyttä edistävinä tekijöinä. Yhteisöllisyys koettiin tärkeäksi osaksi messun mielekkyyttä. 11 vastaajaa kertoi yhteisöllisyyden syyksi tulla uudestaan Verkostomessuun.

Kahden vastauksen perusteella yhteisöllisyys vaikuttaa väkinäiseltä tai sitä ei ole ollenkaan. Toisessa vastauksista sanottiin sosiaalisessa mediassa annetun vaikutelman messun yhteisöllisyydestä ja tunnelmasta vaikuttavan tekaistulta. Vastaaja koki, että messussa yhteisöllisyyttä tarjotaan niille ihmisille, jotka täyttävät tietynlaiset raamit. Vastaajan mielestä joukosta esimerkiksi pukeutumisella erottuvat ihmiset huomioidaan heikommin kuin hillitysti pukeutuvat.

Päällepäin messut on tosi yhteisöllisiä ja somessa halutaan antaa vaikutelma siitä, mutta ite oon kokenut tän 4 vuoden ajan oloni tosi yksinäiseksi ja ulkopuoliseksi. Eli koen että tietynlaisille ihmisille siellä on tarjolla yhteisöllisyyttä, mutta jos et sovi muottiin, niin silloin jäät ulkopuolelle. (Muottiin kuulumisella tarkoitan valkoista cis-hetero ihmistä, joka pukeutuu "klassisesti" neulepaitoihin ja farkkuihin, ei erotu massasta ja ei kuulu vähemmistöihin.) (V2)

En tiedä. Ihmiset ovat aika hiljaisia ja eivät puhu toiselle. Eivät näytä kiinnostusta muihin ihmisiin. Eivät kysy miten menne ? Ihan passiivisia kuuntelija. (V3)

Kyselyyn vastanneista yksi kolmasosa oli osallistunut messujen lisäksi Verkoston järjestämään pienryhmätoimintaan, esimerkiksi Alfa-toimintaan. Ryhmätoiminnassa kävijöillä oli mahdollisuus tutustua samanhenkisiin ihmisiin helpommin. Pienryhmätoiminnassa tapahtuva keskustelu uskon asioista ja yhteinen rukoilu koettiin yhteisöllisyyttä nostavaksi.

Edellä mainittujen lisäksi Jumalan läsnäolo mainittiin yhteisöllisyyttä lisäävänä. Yhteisöllisyyttä pyritään lisäämään jatkossa Verkostomessuissa kyselyllä saadun palautteen pohjalta. Suurin osa vastaajista kuitenkin koki yhteisöllisyyden näkyvän Verkostomessuissa hyvin.

7.4 Kehittämisehdotuksia Verkostomessulle

Vain kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista vastasi kysymykseen Verkostomessun kehittämisehdotuksista. Moni vastaaja oli kirjoittanut pitkiä useamman rivin vastauksia, mitkä hyödyttävät Verkostoa sekä Roihuvuoren seurakuntaa tulevaisuudessa, kun he pohtivat Verkostomessujen toteuttamista.

Vastauksista nousi esiin kahta eri näkökulmaa. Toinen osa vastaajista toivoi vahvempaa uskonopetusta ja enemmän Raamatun oppeihin perehtymistä. Saarnat saisivat olla syvällisempiä ja opettavaisempia. Toinen puoli vastaajista taas toivoi kaavamaisuudesta rikkoutumista sekä rennompaa ja helposti lähestyttävämpää tunnelmaa. Vastaajat sanoivat, että tätä voisivat olla esimerkiksi nuorten veisukirjan kappaleet tai reippaammat tahdit musiikissa.

Vapaaehtoisten rekrytointi sekä tiedotus toimi yhden vastaajan mielestä hyvin. Yhdessä vastauksessa kritisoitiin seurakuntalaisten osuutta messujen järjestämiseen.

Seurakuntalaisten apu ja ideat tulisi ottaa vastaan - miksi me muuten olimme suunnittelemassa kolme kertaa ennen messujen aloitusta? Ja ennen kaikkea: jonkun on vastattava vapaaehtoisten rekryämisestä ja ohjaamisesta. Messu ei tule toimimaan ilman useita, sitoutuneita vapaaehtoisia. (V4)

Vapaaehtoisia toivottiin lisää, jotta toiminta ei kaatuisi liian vähäiseen järjestäjämäärään. Jos heitä ei saada lisää, voi siitä tulla liian suuri taakka niille, jotka ovat jo nyt aktiivisesti vapaaehtoistoiminnassa mukana. Jokainen vapaaehtoinen ei pääse joka sunnuntai paikalle, joten mitä suurempi määrä heitä on, sitä pienemmällä kynnyksellä voi joskus jättäytyä pois esimerkiksi sairastuessa tai henkilökohtaisista syistä.

Verkoston viestinnän tärkein kanava on messujen aikana tapahtuvat infojuonnot. Tämän lisäksi he käyttävät nettisivuja ja Instagram-tiliä sekä uutiskirjettä tiedotuksessaan. Yhtä vastaajaa huoletti, että tämänhetkinen viestintätapa voi rajata pois muita kävijöitä kuin niitä, jotka kyseisillä viestintäkanavilla pyörivät. Kaikki eivät löydä paikalle viestintäkanavoiden kautta. Vastaaja koki tällaisen viestintätavan eriarvoistavaksi. Verkoston tavoitteena on saada toimintaansa mukaan nimenomaan millenniaaleja ja lapsiperheitä, minkä takia viestintää on painotettu koskemaan heitä.

Verkoston viestinnässä ja tavoitteissa pinnalle nousee tällä hetkellä vahva painotus nuoriin ja nuoriin aikuisiin (sekä millenniaaleihin). Viestinnässä täytyisi olla kuitenkin tarkkana siinä, ettei syntyisi vaikutelmaa että muut ikäryhmät olisivat Verkoston kannalta vähemmän kiinnostavia. Tällä hetkellä tulee vaikutelma että muut kuin nuoret ja nuoret aikuiset olisivat jollakin tavoin seurakuntalaisina vähempiarvoisia Verkoston näkökulmasta. (V5)

Vastauksista nousi kommentti, että opiskelijaikäisiä on tavoitettu huonosti Roihuvuoressa.

Roihuvuoren kirkon tiloista oli kaksi kommenttia. Toisessa kritisoitiin vanhoja tiloja ja lapsille suunnattuja leikkivälineitä; näitä toivottiin uudistettavan. Toinen kommentti kritisoi kirkkosalin akustiikkaa ja viileyttä. Uusia virikkeitä lapsia varten voisi hankkia, mikäli Roihuvuoren seurakunnalla on budjettia tähän. Akustiikka on haastava isossa aukeassa tilassa, jossa ääni kaikuu helposti. Huomasimme

itse messukävijöinä, että saarnaajalla on ollut käytössään mikrofoni, mikä helpottaa äänen kuuluvuutta messun aikana.

Kysymykseen vastaajista kuusi oli vastannut, etteivät he keksi parannettavaa. Johtuiko tämä siitä, että kysymys oli kyselyn viimeinen ja vastaajan kiinnostus ei yltänyt tänne asti, vastasivatko he kiireellä koko kyselyyn vai ovatko he oikeasti täysin tyytyväisiä? Sitä emme vastausten perusteella pysty valitettavasti sanomaan. Uskomme, että Roihuvuoren seurakunta ja Verkosto hyötyvät keräämästämme tiedosta.

8 POHDINTA

8.1 Kyselyn ja tulosten pohdinta

Verkoston toiminta nykyisessä muodossa on suhteellisen uutta, joten sitä on tutkittu vain vähän. Löysimme tutkimuksen erilaisista messuyhteisöistä, jotka järjestävät perinteisestä poikkeavaa toimintaa. Verkosto lukeutuu näihin messuyhteisöihin. Tutkimuksessa nousi esiin, että samat kävijät eivät käy perinteisessä ja uudenaikaisessa toiminnassa (Hannikainen, 2023, s. 79–99). Roihuvuoren seurakunnan alueella järjestetään sekä perinteisiä messuja että Verkostomessuja. Havaintojemme mukaan niissä käyvät eri ihmiset.

Kyselymme vastauksista kävi ilmi, että eri kellonajat soveltuvat eri elämäntilanteissa oleville ihmisille. Verkostomessu tarjoaa vaihtoehdoisen tilaisuuden messussa käymiseen. Perinteiset messut järjestetään yleensä aamupäivällä kello 10 tai 12. Verkostomessut ovat seurakunnasta riippuen kello 11, 16 tai 18. Roihuvuoren seurakunnan alueella asuu paljon lapsiperheitä, joille iltaapäivällä järjestettävä messu on helpommin saavutettava kuin aamupäivän messut.

Jäimme pohtimaan olisiko käsitettä yhteisöllisyys pitänyt avata kyselyn yhteydessä, sillä yksi vastaaja oli laittanut vain kysymysmerkin kohtaan "Miten yhteisöllisyys toteutuu Verkostomessussa?" Mietimme, olisimmeko saaneet enemmän analysoitavaa, jos olisimme käyttäneet konkreettisia kysymyksiä. Esimerkiksi mihin vapaaehtoistiimiin kuulut, jonka alle olisimme listanneet eri vaihtoehdot. Tämän kautta olisimme voineet saada tarkempia avoimia vastauksia siihen, miksi joku kuuluu juuri tiettyyn vapaaehtoistiimiin.

Kaikessa toiminnassa on vaikea miellyttää kaikkia. Monessa vastauksessa nousi esiin kahta eri näkökulmaa, jotka olivat toistensa vastakohtat. Voisiko messujen sisällöstä olla etukäteen tietoa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai missä Roihuvuoren seurakunta normaalisti tiedottaa, jolloin ihmiset voisivat valita etukäteen mihin messuihin seuraavan kuun aikana aikovat osallistua? Tällöin toisina kertoina voisi olla syvemmin uskonoppeihin pohjautuva messu ja toisinaan taas rennompia, enemmän lapsiperheille sopivia messu, jossa saa pitää ääntä ja juosta ympäri kirkkosalia.

8.2 Johtopäätökset

Kyselymme tulee helpottamaan Verkostomessun ja Verkoston toiminnan jatkoa Roihuvuoressa. Kun toteutimme kyselyn, Verkoston toimintaa oli ollut vasta puolen vuoden ajan ja messutoimintaa vuoden 2024 alusta lähtien. Jos kysely olisi toteutettu jossakin toisessa Verkoston yhteistyöseurakunnassa tai myöhemmin Roihuvuoressa, olisivat vastaukset voineet olla erilaisia. Vastaajia olisi voinut tällöin olla enemmän. Verkoston toive on ollut tavoittaa millenniaaleja, mutta vastausten ja omien havaintojemme perusteella millenniaaleja ei ole ehkä toivotulla tavalla saatu tavoitettua. Kyselyyn vastaajista vain puolet oli millenniaaleja. Roihuvuoren alueella asuu 6729 seurakunnan millenniaalijäsentä (Millenniaalien kirkko -hankkeen työntekijä, henkilökohtainen tiedoksianto, 11.1.2024). Emme kuitenkaan tiedä, kuinka moni edellä mainituista jäsenistä osallistuu aktiivisesti kirkon toimintaan, joten asiaa voi olla vaikea peilata Verkostomessun kävijöihin.

Toteuttamamme kyselyn pohjalta Verkosto ja Roihuvuoren seurakunta voivat lähteä muokkaamaan toimintaansa osallistavammaksi. Keräämällämme tiedolla he saavat tietää, minkä tyyppisiä ihmisiä tällä uudella Verkostomessu-yhteisöllä on tavoitettu. Vastausten perusteella he voivat kiinnittää huomiota siihen, mikä on toimivaa ja mikä kaipaa muutosta. Esimerkiksi messun musiikki koettiin toimivana ja viestintää tulisi lisätä. On tärkeä miettiä, miten huomioidaan jo messuissa käyvät ihmiset sekä miten uudet kävijät saadaan yhteisön jäseniksi. Verkosto voi itsenäisesti hyödyntää kyselypohjaamme muissa Verkostomessuissaan Helsingin alueella. Keräämällä laajempaa tietoa pääkaupunkiseudun muista yhteisöistä heidän on helpompi tulevaisuudessa muokata toimintaansa yhteisöllisemmäksi. Verkostolla oli opinnäytetyön raportin kirjoitushetkellä auki myös oma palautekyselynsä.

8.3 Eettisyys ja luotettavuus

Palautekysely toteutettiin Verkostomessuissa käyville ja messuissa toimiville vapaaehtoisille. Pohdimme, että palautteen anonyymiys saattoi lisätä mahdollisuutta valehdella, toisaalta se saattoi mahdollistaa rohkeamman ja rehellisemmän palautteen annon. Täytyy muistaa ottaa huomioon vastausten luotettavuus palautekyselyn tuloksia analysoidessa.

Suurimmat eettiset kysymykset aineiston keruuseen ja käsittelyyn syntyivät siinä, miten säilytämme vastaajien anonyymiuden. Tämän takia päädyimme valitsemaan aineistonkeruun menetelmäksi anonyymin Webropol-kyselylomakkeen. Analyysin suurimmat eettiset ongelmat saattoivat syntyä siinä, osasimmeko tulkita kyselyn vastauksia oikein ja osasimmeko jättää huomioimatta omat mielipiteemme Verkoston toiminnasta ja vapaaehtoisuudesta. Kysyimme Webropol-kyselylomakkeessa vastaajien ikää, koska muuten emme tiedeet, kuuluvatko vastaajat kohderyhmäämme. Opinnäytetyössä tulee kiinnittää huomiota henkilötietojen käsittelyyn ja haastateltavien tietosuojan toteutumiseen (Arene, 2020, s.7). Koemme, että iän kysymisellä emme paljasta kenenkään kyselyyn osallistuvan henkilöllisyyttä. Yhteistyökumppanin kanssa

keskustellessamme yhteistyökumppanimme totesi, että iän kysyminen olisi relevanttia kyselyn tuloksien arvioimisessa. Kyselyssämme oli vaihtoehto jättää ikä kertomatta, mikäli vastaaja koki sen epämieluisaksi.

Luotettavuuteen vaikuttavat seuraavat asiat: tutkimuksen kohde ja tarkoitus eli se ketä tai mitä tutkitaan ja miksi. Tämän lisäksi siihen vaikuttaa oma sitoutuminen tutkijana, toisin sanoen, miten tärkeä tutkimus on itselle, aineiston keruu ja siihen liittyvät asiat. Myös tutkija-tiedonantajasuhte eli se, millainen vuorovaikutus tutkijoilla ja kohderyhmällä on, tutkimuksen kesto, tutkimuksen luotettavuus sekä tutkimuksen raportointi eli miten tutkimusta on analysoitu. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 163—164.)

Yksi tutkimuksen eettisyyteen ja luotettavuuteen vaikuttanut tekijä saattaa olla se, että kuulumme kaikki evankelis-luterilaiseen kirkkoon ja yksi meistä kuuluu juuri Roihuvuoren seurakuntaan. Mietimme voiko tästä syntyä eturistiriita, että osaammeko tulkita tuloksia puolueettomasti. Ongelmaksi voi syntyä myös se, että alamme vertailemaan vapaaehtoisten vastauksia omiin kokemuksiimme seurakuntatoiminnasta.

8.4 Oma ammatillinen kasvu

Koimme opinnäytetyön tekemisen opettavaiseksi ja hyödylliseksi tulevaisuuden kannalta sosiaali- ja kirkon alan ammattilaisina. Pääsimme tekemään itsellemme merkityksellistä tutkimusta aiheesta, joka meitä kiinnostaa. Sosiaalialan ammattilaisen on tärkeä osata tehdä monialaista yhteistyötä sekä verkostoitumistyötä (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.). Molemmat yhteistyökumppanimme, Verkosto sekä Roihuvuoren seurakunta, kannustivat ja olivat avoimin mielin mukana opinnäytetyössämme.

Sosiaalialan ammattilaisena on tärkeä pystyä toimimaan eettisesti tukemalla asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja pitämällä huoli, että tasa-arvoinen kohtelu toteutuu (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.). Huomioimme tämän anonyymillä kyselyllä, jolloin jokainen saa vastata juuri sellaisena kuin on. Toimiessamme

Verkostomessuissa vapaaehtoisena eri tehtävissä kohtelimme jokaista messussa kävijää samanarvoisesti ja kohtasimme ihmiset ennakkoluulottomasti. Asiakkaiden omia voimavaroja tulisi hyödyntää sosiaalialan ohjaustyössä sekä heidän osallisuutta tulisi tukea (Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto, 2023). Seurasimme sivusta, kuinka vapaaehtoisia ohjattiin messutehtävissä heidän taitojaan korostaviin vapaaehtoistiimeihin. Kun itse toimimme vapaaehtoisina, pystyimme itseohjautuvasti valitsemaan tehtäviä, jotka korostavat omaa osaamistamme.

Kyselytutkimuksemme tarkastelu on opettanut meille tiedon arviointia ja analysointia. Sosionomin tulisi osata tuottaa ja arvioida tietoa tutkimustyön eettisten periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti sekä näiden pohjalta arvioida niiden laatua ja vaikutuksia luotettavasti (Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto, 2023). Ennen kyselyn tekoa perehdyimme eettisiin periaatteisiin, joiden avulla loimme mahdollisimman puolueettoman kyselyn.

Kirkon nuorisotyön ohjaajana on tärkeää tietää, mikä on kristillisen kirkon missio, sekä ymmärtää jumalanpalveluselämän merkityksellisyys (Kirkkohallitus, i.a.). Olemme opinnäytetyötämme varten perehtyneet Suomen evankelis-luterilaisen kirkon missioon ja Ovet auki -strategiaan. Olemme osallistuneet monipuolisesti messun toteuttamiseen. Olemme saaneet näkökulmaa erilaisista messuista sekä vapaaehtoisten tehtävistä.

Olemme päässeet keskustelemaan eri-ikäisten messukävijöiden kanssa. Tämän lisäksi olemme vapaaehtoisina osallistuneet lasten pyhäkoulutoimintaan. Vaikka Verkoston tavoitteena onkin saada milleniaaleja käymään heidän toiminnassaan, onneksemme messuissa on käynyt paljon eri-ikäistä väestöä, joten olemme päässeet mahdollistamaan heidän kasvuaan. Kirkon nuorisotyön ohjaajan tehtävissä korostuvat kasvun tukeminen ihmisen eri elämän vaiheissa sekä ihmisen kohtaaminen yksilöllisesti sekä ryhmässä (Kirkkohallitus, i.a.). Verkostomessutoiminnan yhteydessä on viikoittaista lasten pyhäkoulutoimintaa, johon olemme päässeet osallistumaan ohjaajina.

Nuoristyönohjaajalle hyviä taitoja on osata edistää osallisuutta ja pyrkiä ehkäisemään syrjäytymistä sekä syventää yhdessä tekemisen iloa (Kirkkohallitus, i.a.). Kyselymme tuloksista sekä omista huomioistamme käy ilmi, että vapaaehtoiset ovat innokkaita järjestämään messutoimintaa. Verkostossa painotetaan paljon yhdessä tekemiseen, jolla he pyrkivät lisäämään osallisuutta. Kyselymme vastausten avulla saimme hyviä keinoja osallisuuden tunteen korostamiseen tulevaisuuden työskentelyämme ajatellen.

Sosionomin ja kirkon nuorisotyön ohjaajan tulee kyetä refleктоimaan kriittisesti omaa ammatillista osaamistaan ja toimintaansa sekä osata tunnistaa työnsä epäkohtia ja kehittämishaasteita. Ammattiin kuuluu kokeilevan ja arvioivan työotteen tunteminen ja soveltaminen työssä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.) Olemme refleктоineet omaa ammatillista osaamistamme koko opintojemme ajan. Oman osaamisen arviointi on korostunut opinnäytetyön tekemisen aikana, koska se on kulkenut yli vuoden ajan muiden opintojen rinnalla. Opinnäytetyömme aikana olemme päässeet arvioimaan osaamistamme ja oppimistamme laajemmin tulevassa työympäristössämme. Messuissa käyminen on lisännyt omaa hengellistä kasvuamme, mikä helpottaa työskentelyä seurakuntaympäristössä.

LÄHTEET

- Arene. (9.1.2020). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. Saatavilla 14.5.2024
<https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>
- Aro, J. (2011). Yhteisöllisyys ja sosiaalinen side. Teoksessa S. Kangaspunta (toim.), *Yksilöllinen yhteisöllisyys, avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen*. (s. 35–60). Tampereen yliopistopaino.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Osaamisvaatimukset: Sosionomi (AMK), Kirkon nuorisotyö*. Saatavilla 29.4.2024
<https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-kirkon-nuorisotyö/>
- Hannikainen, P. (2023). Messuyhteisöt kirkon jumalanpalveluselämän uudistajina ja haastajina – kyselytutkimuksen tuloksia. Julkaisussa K., Latvus, T., Paananen, & M. K. T. Pajunen (toim.), *Kohti merkityksellisyyttä, kiinni perinteessä : Jumalanpalvelusbarometri 2023*. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tutkimusjulkaisuja nro. 144. Kirkon tutkimus ja koulutus. Helsinki. Saatavilla 9.5.2024
<http://hdl.handle.net/10138/565728>
- Heka. (i.a.). *Tutustu kohteisiimme*. Saatavilla 13.5.2024
<https://www.hekaoy.fi/kohteet/tutustu-kohteisiimme/>
- Helsingin seurakuntayhtymä. (2022). *Jäsentietojen vuositilasto 2022*. Saatavilla 27.10.2023
https://www.helsinginseurakunnat.fi/material/attachments/YFwVYe7jc/hsrky_jasentietojen_vuositilasto_2022.pdf
- Helsingin seurakuntayhtymä. (2023). *Jäsentilastojen vuositilasto 2023*. Saatavilla 29.4.2024
https://www.helsinginseurakunnat.fi/material/attachments/j6RNsFTgG/jasentietojen_vuositilasto_2023.pdf
- Juhila, K. (2021). Teemoittelu. Teoksessa J. Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen

tietoarkisto.

Saatavilla

14.5.2024

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-vleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

- Kallatsa, L. (2023). "Mitä mä ite saan siitä" – nuoret aikuiset uskonnollisina toimijoina. Teoksessa S. Mikkola, S-M. Saarelainen (toim.), Millenniaalien kirkko. Kulttuuriset muutokset ja kristillinen usko. Kirkon tutkimus ja koulutus. s.183–206. *Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tutkimusjulkaisuja* 139. Saatavilla 10.5.2024 <https://julkaisut.evl.fi/catalog/Tutkimukset%20ja%20julkaisut/r/4322/viewmode=infoview>
- Karttunen, T., & Holma, J. (2022). *Jumalanpalveluselämä ja etäyhteydet pandemian aikana – Teologisia ja käytännöllisiä näkökulmia. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisuja. Kirkko ja toiminta* 119. Kirkkohallitus. Helsinki. Saatavilla 9.5.2024 <https://julkaisut.evl.fi/catalog/Tutkimukset%20ja%20julkaisut/r/4301>
- Ketola, K., Salminen, V.-M., Sohlberg, J. & Sorsa, L. (2016). Johdanto: Hierarkioista verkostoihin – kirkon muuttuva yhteisöllisyys. Teoksessa M. Hytönen, K. Ketola, V.-M. Salminen, J. Sohlberg, & L. Sorsa (toim.), (2016) *Erilaisista yhteisöistä elävä kirkko.* (s. 9–39). Kirkon tutkimuskeskus.
- Kirkko Helsingissä. (2017). *Roihuvuoren seurakunta.* Saatavilla 23.10.2023 <https://www.helsinginseurakunnat.fi/roihuvuorensuurakunta.html.s>
- Kirkko Helsingissä. (i.a.). *Nuoret aikuiset.* Saatavilla 27.10.2023 <https://www.helsinginseurakunnat.fi/nuoretaikuiset.html.stx>
- Kirkkohallitus. (2021). *Polku – Vauvasta aikuiseksi seurakunnan yhteydessä.* [Pdf]. Saatavilla 10.5.2024 <https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2023/08/Polku-perusesittely-2021.pdf>
- Kirkkohallitus. (i.a.). *Nuorisotyönohjaajan ydiosaamiskuvaus.* [Pdf]. Saatavilla 29.4.2024 https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2023/07/KH_YO_nuorisotyönohjaajan_ydinosaamiskuvaus_062022.pdf
- Laine, J. (i.a.). *Millenniaalien kirkko. Y/Z-segmentit.* Saatavilla 25.4.2024 <https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2023/08/YZ-segmentit.pdf>

- Lampinen, M.-S., Viitanen, E., & Konu, A. (2013). Systemaattinen kirjallisuuskatsaus yhteisöllisyydestä työelämässä. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 50 (1). Saatavilla 29.4.2024 journal.fi/sla/article/view/8564/6349
- Lasten ja nuorten keskus. (14.10.2021). *Mikä on milleniaali?* Saatavilla 27.10.2023 <https://www.lastenjanuortenkeskus.fi/mika-on-milleniaali/>
- Lehtonen, H. (2020). *Mikä on yhteisö?* Kansalaisyhteiskunta. Saatavilla 9.5.2024 <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/mika-on-yhteiso/>
- Lindh, J. (2016). Yksilöllistä kristillistä yhteisöllisyyttä. Teoksessa M. Hytönen, K. Ketola, V.-M. Salminen, J. Sohlberg, & Sorsa, L. (toim.), (2016) *Erilaisista yhteisöistä elävä kirkko*. (s. 60–77) Kirkon tutkimuskeskus.
- Mäki, N., & Sinkko, H. (2022). *Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2021/2022 ja väestömuutokset vuonna 2021*. Helsingin kaupunki, kaupunkikanslia, kaupunkitieto. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/23_01_10_Tilastoja_7_Maki_Sinkko.pdf
- Mikkola, S., & Saarelainen, S.-M. (toim.), (2023). *Millenniaalien kirkko*. Saatavilla 21.11.2023 <https://julkaisut.evl.fi/catalog/Tutkimukset%20ja%20julkaisut/r/4322/viewmode=infoview>
- Modéus, F. (2014). *Osallisuuteen kutsutut: Jumalanpalvelusyhteisö muutoksessa*. (3.p.). Kirjapaja.
- Nivala, E., & Ryytänen, S. (29.11.2013). Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja, vuosikirja 2013, vol. 14* Saatavilla 29.4.2024 <https://journal.fi/sosiaalipedagogiikka/article/view/122317>
- Ovet auki. (22.9.2020). *Ovet auki – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2026*. Suomen evankelis-luterinen kirkko. <https://evl.fi/documents/1327140/77189567/suomen-ev.lut.kirkon-strategia-vuoteen-2026.pdf>
- Piispainkokouksen työryhmä. (2016). *Selvitys jumalanpalvelusyhteisöistä*. Suomen evankelis-luterilainen kirkko. <https://evl.fi/plus/wp->

- content/uploads/sites/3/2023/12/6-Selvitys-jumalanpalvelusyhteisoista-2016.pdf
- Porkka, J., & Valtonen, M. (2023). Jumalanpalvelus kirkon kasvatuksen työntekijöiden kokemana. Julkaisussa Latvus, K., Paananen, T. & Pajunen, M. K. T. (toim.). *Kohti merkityksellisyyttä, kiinni perinteessä: Jumalanpalvelusbarometri 2023*. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tutkimusjulkaisuja nro. 144. Kirkon tutkimus ja koulutus. Helsinki. Saatavilla 9.5.2024 <http://hdl.handle.net/10138/565728>
- Puumalainen, J., & Rissanen, P. (2016). *Kokemuksen kautta osaamiseen: vapaaehtoisuus, vertaisuus, ja kokemusasiantuntijuus*. Kuntoutus. Saatavilla 21.11.2023 <https://journal.fi/kuntoutus/article/view/113399>
- Raamattu. (1992). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Kirjapaja.
- Sinkko, H., & Mäki, N. (2021). *Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2020/2021 ja väestömuutokset vuonna 2020*. Helsingin kaupunki, kaupunkikanslia, kaupunkitieto. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21_10_21_Tilastoja_13_Sinkko_Maki.pdf
- Sohlberg, J., & Ketola, K. (2020). Uskonnolliset yhteisöt Suomessa. Teoksessa H. Salomäki, M. Hytönen, K. Ketola, V.-M. Salminen, & J. Sohlberg. *Uskonto arjessa ja juhlassa. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2016-2019*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja.
- Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto (20.4.2023.) Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit. Saatavilla 24.9.2024 <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/04/SOSIAALIALAN-AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN-KOMPETENSsit-2023.pdf>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (2018). *Tasavertaisena ja osallisena – Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen – työryhmän loppuraportti*. <https://evl.fi/documents/1327140/45404259/Tasavertaisina+ja+osallisina.pdf/53f83ce4-f894-00b6-517d-ba9ab86bf94c?t=1561549521000>

- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (2020). *Jäsentilastoja 1999-2022*. Kirkontilastot.fi. <https://www.kirkontilastot.fi/viz.php?id=238>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (i.a.-a). *Messu eli jumalanpalvelus*. Saatavilla 26.10.2023 <https://evl.fi/tervetuloa-kirkkoon/messu-eli-jumalanpalvelus/>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (i.a.-b). *Vapaaehtoistyö*. Saatavilla 2.5.2024 <https://evl.fi/sanasto/vapaaehtoistyö/>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (i.a.-c). *Vapaaehtoistoiminta – Mitä vapaaehtoistoiminta on?* Saatavilla 2.5.2024 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/vapaaehtoistoiminta/>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (i.a.-d). *Osallisuus*. Saatavilla 12.11.2023 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/diakonia/sosiaalinen-hyvinvointi-ja-ihmissuhteet/osallisuus/>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (i.a.-e). *Millenniaalien kirkko hanke. 2021-2023*. Saatavilla 19.10.2023 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/millenniaalien-polut/millenniaalien-polut/>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (i.a.-f). *Kirkon arvot*. Saatavilla 27.10.2023 <https://evl.fi/tietoa-meista/kirkon-organisaatio/kirkon-arvot/>
- Tervo-Niemelä, K., & Spännäri, J. (2023). Uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden muutos ja siirtyminen sukupolvelta toiselle suomalaisissa perheissä. Teoksessa S. Mikkola, & S.-M. Saareleinen, (toim.), (2023). *Millenniaalien kirkko. Kulttuuriset muutokset ja kristillinen usko*. Kirkon tutkimus ja koulutus. <https://julkaisut.evl.fi/catalog/Tutkimukset%20ja%20julkaisut/r/4322/viewmode=previewview>
- Thitz, P. (15.11.2013) *Seurakunta osallisuuden yhteisönä*. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. Saatavilla 29.4.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-214-1>
- Tilastokeskus. (11.3.2024). *Helsingin asunnot talotyypin ja valmistumisen mukaan*. [Helsingin seudun avoimet tilastotietokannat](https://helsingin.seudun.avoimet.tilastotietokannat).
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi. Työsuojeluhallinto. (i.a.). *Vapaaehtoistyö*. Saatavilla 2.5.2024 <https://tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/vapaaehtoistyö>

- Vappula, K. (toim.), (2023). *Millenniaalien polut. Reittejä aitoon ja läsnäolevaan kirkkoon*. (Suomen ev.lut. Kirkon julkaisuja, Kirkko ja toiminta. 132) Kirkkohallitus.
<https://julkaisut.evl.fi/catalog/Tutkimukset%20ja%20julkaisut/r/4337/viewmode=previewview>
- Vears, D. F., & Gillam, L. (2022). Inductive content analysis: A Guide for Beginning Qualitative Researchers. *Focus on Health Professional Education: A Multiprofessional Journal*. 23(1). 111-127.
<https://fohpe.org/FoHPE/article/view/544>
- Verkosto. (2020a). *ABC*. Saatavilla 23.10.2023 <https://www.verkosto.net/abc>
- Verkosto. (2020b). *Alfa*. Saatavilla 1.11.2023 <https://www.verkosto.net/alfa>
- Verkosto. (i.a.). *Verkosto*. Saatavilla 9.5.2024 <https://www.verkosto.net>
- Visual Capitalist. (2024). Generational power x: Generation Z. Saatavilla 24.9.2024 <https://www.visualcapitalist.com/gpi/gen-z/>

LIITE 1. Kyselylomake

Kokemuksia Verkostomessusta

Hei, olemme kolmannen vuoden Sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyön opiskelijoita Diakonia-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on tutkia Verkostomessun osallistujien kokemuksia yhteisöllisyydestä.

Kyselyyn vastaaminen on anonymiä, eikä vastauksia voida yhdistää vastaajaan. Kysely on auki maaliskuun 2024 ajan. Kyselyn/opinnäytetyön tulokset ovat luettavissa Theseuksesta loppuvuodesta 2024.

Kiitos vastaamisesta, se on meille tärkeää.

Ystävällisin terveisin,

Helmi Hurtta, Francesca Salmenkari & Sara Weckman

helmi.hurtta@student.diak.fi

francesca.salmenkari@student.diak.fi

sara.weckman@student.diak.fi

Koetko olevasi millenniaali? (Millenniaalilla tässä kyselyssä tarkoitetaan vuosina 1981-1996 syntyneitä ihmisiä.)

- kyllä
- en
- en halua kertoa

Minkä alueen Verkostomessuun osallistuit?

- Roihuvuori
- Munkkiniemi
- Pihlajamäki
- Espoonlahti (yhteisömessu)

Mikä sai sinut kiinnostumaan Verkostomessusta?

Toimitko vapaaehtoisena Verkostomessussa?

- kyllä
- en

Miksi haluat toimia vapaaehtoisena Verkostomessussa?

Oletko mukana Verkoston pienryhmissä? (esim. Alfa-toiminta)

- kyllä
- en

Millaisena koet pienryhmätoiminnan?

Miten yhteisöllisyys toteutuu Verkostomessussa?

Mikä saa sinut tulemaan uudestaan Verkostomessuun?

Onko Verkostomessussa jotain parannettavaa? Mitä?